

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

2 април 2019 година *

„Преюдициално запитване — Определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила — Регламент (ЕС) № 604/2013 — Член 18, параграф 1, букви б)–г) — Член 23, параграф 1 — Член 24, параграф 1 — Процедура по обратно приемане — Критерии за компетентност — Нова молба, подадена в друга държава членка — Член 20, параграф 5 — Текуща процедура за определяне — Оттегляне на молбата — Член 27 — Способи за защита“

По съединени дела C-582/17 и C-583/17

с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) с актове от 27 септември 2017 г., постъпили в Съда на 4 октомври 2017 г., в рамките на производства по дела

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

срещу

H. (C-582/17),

R. (C-583/17),

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, R. Silva de Lapuerta, заместник-председател, Ал. Арабаджиев, А. Prechal, М. Vilaras, Е. Regan, С. Toader и С. Lycourgos, председатели на състави, А. Rosas, М. Pešič, L. Bay Larsen (докладчик), М. Safjan, D. Šváby, С. G. Fernlund и С. Vajda, съдии,

генерален адвокат: E. Sharpston,

секретар: М. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 4 септември 2018 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за H., от I. M. Zuidhoek, advocaat,
- за R., от M. P. Ufkes, advocaat,

* Език на производството: нидерландски.

- за нидерландското правителство, от М.К. Bulterman и Н.С. Gijzen, в качеството на представители,
- за германското правителство, от Т. Henze и R. Kanitz, в качеството на представители,
- за финландското правителство, от J. Heliskoski, в качеството на представител,
- за правителството на Обединеното кралство, от S. Brandon, Z. Lavery и R. Fadoju, в качеството на представители, подпомагани от D. Blundell, barrister,
- за швейцарското правителство, от E. Bichet, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от G. Wils и M. Condou-Durande, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 29 ноември 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (ОВ L 180, 2013 г., стр. 31, наричан по-нататък „Регламентът „Дъблин III“).
- 2 Запитванията са отправени в рамките на спорове между Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (държавен секретар за сигурността и правосъдието, Нидерландия) (наричан по-нататък „държавният секретар“), от една страна, и сирийските граждани Н. и Р., от друга, по повод на отказа да бъдат разгледани молбите им за международна закрила.

Правна уредба

Регламент № 1560/2003

- 3 Приложения I и III към Регламент (ЕО) № 1560/2003 на Комисията от 2 септември 2003 година за определяне условията за прилагане на Регламент (ЕО) № 343/2003 на Съвета за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, която е компетентна за разглеждането на молба за убежище, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета страна (ОВ L 222, 2003 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 140), изменен с Регламент за изпълнение (ЕС) № 118/2014 на Комисията от 30 януари 2014 г. (ОВ L 39, 2014 г., стр. 1) (наричан по-нататък „Регламент № 1560/2003“), съдържат съответно „Стандартен формуляр за определяне на държавата членка, компетентна да разгледа молба за международна закрила“ и „Стандартен формуляр за искане за обратно приемане“.

Регламентът „Дъблин III“

4 Съображения 4, 5, 13, 14 и 19 от Регламента „Дъблин III“ гласят:

„(4) В заключенията от Тампере [...] се посочва, че [общата европейска система за убежище] следва да включва в краткосрочен план ясен и работещ метод за определяне на държавата членка, която е компетентна за разглеждането на молба за убежище.

(5) Един подобен метод трябва да се основава на обективни, справедливи критерии както за държавите членки, така и за заинтересованите лица. По-специално, той трябва да даде възможност бързо да се определи компетентната държава членка, така че да се гарантира ефективен достъп до процедурите за предоставяне на международна закрила, без да се компрометира целта за бърза обработка на молбите за международна закрила.

[...]

(13) В съответствие с Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 1989 г. и с Хартата на основните права на Европейския съюз, висшият интерес на детето следва да бъде съображение от първостепенна важност за държавите членки при прилагането на настоящия регламент. При преценяване какъв е висшият интерес на детето държавите членки следва по-специално надлежно да отчитат благосъстоянието и социалното развитие на ненавършилия пълнолетие, на съображения, свързани със сигурността и безопасността, както и на мнението на ненавършилия пълнолетие, в зависимост от неговата възраст или степен на зрялост, включително неговия произход. Освен това, с оглед на особената уязвимост на непридружените ненавършили пълнолетие, за тях следва да бъдат определени специални процедурни гаранции.

(14) В съответствие с Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи и с Хартата на основните права на Европейския съюз, зачитането на семейния живот следва да бъде съображение от първостепенна важност за държавите членки при прилагането на настоящия регламент.

[...]

(19) За да се гарантира ефективната защита на правата на засегнатите лица, следва да бъдат установени законови гаранции и право на ефективна правна защита по отношение на решения, засягащи прехвърляния в компетентната държава членка. по-специално в съответствие с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз. За да се гарантира спазването на международното право, ефективната правна защита следва да включва както разглеждането на прилагането на настоящия регламент, така и на законната и фактическа ситуация в държавата членка, в която е прехвърлен кандидатът“.

5 Член 2 от този регламент гласи:

„За целите на настоящия регламент:

[...]

г) „разглеждане на молба за международна закрила“ означава всяко разглеждане на или решение, или определение относно молба за международна закрила от компетентните органи в съответствие с Директива 2013/32/ЕС [на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (ОВ L 180, 2013 г., стр. 60)] и Директива 2011/95/ЕС [на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на

граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (ОВ L 337, 2011 г., стр. 9)], с изключение на процедурите за определяне на компетентната държава членка в съответствие с настоящия регламент;

[...]“.

6 Член 3, параграфи 1 и 2 от посочения регламент гласи:

„1. Държавите членки разглеждат всяка молба за международна закрила на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, който подава молба на територията на която и да било от тях, включително на границата или в транзитните зони. Молбите се разглеждат от една-единствена държава членка, а именно от онази, за която критериите, предвидени в глава III, сочат, че е компетентна за това.

2. Когато не може да бъде посочена компетентна държава членка, на основата на критериите, изброени в настоящия регламент, първата държава членка, пред която е представена молбата за международна закрила, е компетентна за разглеждането ѝ.

[...]“.

7 Член 9 от Регламента „Дъблин III“, който е част от глава III, „Критерии за определяне на компетентната държава членка“, е озаглавен „Членове на семейството, които са лица, на които е предоставена международна закрила“ и гласи:

„В случай че кандидатът има член на семейството, независимо от това дали семейството е било създадено преди това в държавата по произход, който е получил разрешение да пребивава като лице, на което е предоставена международна закрила в държава членка, същата държава членка е компетентна за разглеждането на молбата за международна закрила, при условие че заинтересованите лица изразят желанието си в писмена форма“.

8 Член 18 от посочения регламент гласи:

„1. Компетентната държава членка по смисъла на настоящия регламент, е длъжна:

- а) да поеме, при условията, предвидени в членове 21, 22 и 29, отговорността за кандидат, който е подал молба в друга държава членка;
- б) да приеме обратно, при условията, предвидени в членове 23, 24, 25 и 29, кандидат, чиято молба е в процес на разглеждане и който е подал молба в друга държава членка или който се намира на територията на друга държава членка без документ за пребиваване;
- в) да приеме обратно, при условията, предвидени в членове 23, 24, 25 и 29, гражданин на трета държава или лице без гражданство, което е оттеглило молбата си в процес на разглеждане и е подало молба в друга държава членка или което се намира на територията на друга държава членка без документ за пребиваване;
- г) да приеме обратно, при условията, предвидени в членове 23, 24, 25 и 29, гражданин на трета държава или лице без гражданство, чиято молба е била отхвърлена и който е подал молба в друга държава членка или който се намира на територията на друга държава членка без документ за пребиваване.

2. В случаите, попадащи в обхвата на параграф 1, букви а) и б), компетентната държава членка разглежда или завършва разглеждането на молба за международна закрила, подадена от кандидата.

В случаите, попадащи в обхвата на параграф 1, буква в), когато компетентната държава членка е преустановила разглеждането на молба след оттеглянето ѝ от кандидата преди да е било взето решение по същество на първа инстанция, тази държава членка прави необходимото кандидатът да има право да изиска разглеждането на молбата му да бъде довършено или да подаде нова молба за международна закрила [...].

В случаите, попадащи в обхвата на параграф 1, буква г), когато молбата е била отхвърлена само на първа инстанция, компетентната държава членка гарантира, че засегнатото лице има или е имало възможност да потърси ефективна защита съгласно член 46 от Директива 2013/32/ЕС“.

9 Глава VI от същия регламент е озаглавена „Процедури за поемане на отговорност и обратно приемане“ и включва членове 20—33.

10 Член 20, параграф 5, първа алинея от Регламента „Дъблин III“ гласи:

„Кандидатът, който се намира в друга държава членка без документ за пребиваване или който подава там молба за международна закрила, след като оттегли първата молба, подадена от него в друга държава членка по време на процедура за определяне на компетентната държава членка, се [приема] обратно, при условията, предвидени в членове 23, 24, 25 и 29, от държавата членка, пред която първоначално е била подадена молбата за международна закрила, с цел [да] бъде завършена процедурата за определяне на компетентната държава членка“.

11 Член 21, параграф 1, първа алинея от този регламент предвижда:

„Когато държава членка, пред която е била подадена молба за международна закрила, счита, че друга държава членка е компетентна за разглеждането на молбите, тя може възможно най-бързо и при всички случаи в тримесечен срок от датата, на която молбата е бил[а] подадена по смисъла на член 20, параграф 2, да поиска от другата държава членка да поеме отговорността за кандидата“.

12 Член 22, параграфи 2, 4, 5 и 7 от посочения регламент предвижда:

„2. В рамките на процедурата за определяне на компетентната държава членка, се използват преки и косвени доказателства.

[...]

4. Изискването на доказателства не бива да надхвърля необходимото за правилното прилагане на настоящия регламент.

5. При липса на формално доказателство замолената държава членка признава компетентността си, ако косвените доказателства са логически последователни, могат да бъдат проверени и са достатъчно подробни, за да се установи компетентността.

[...]

7. Бездействието в рамките на двумесечния срок по параграф 1 и едномесечният срок по параграф 6 е равностойно на приемане на искането, което поражда задължението за поемане на отговорността за лицето, включително задължението да осигури подходяща организация на пристигането му“.

13 Член 23 от същия регламент предвижда:

„1. Когато държава членка, в която лице от посочените в член 18, параграф 1, буква б), в) или г) е подало нова молба за международна закрила, счита друга държава членка за компетентна, в съответствие с член 20, параграф 5 и член 18, параграф 1, буква б), в) или г), тя може да отправи искане към въпросната друга държава членка да приеме обратно това лице.

[...]

4. Искането за обратно приемане се прави чрез стандартен формуляр и се придружава от преки или косвени доказателства, описани в двата списъка, посочени в член 22, параграф 3, и/или съответни [данни] от декларацията на засегнатото лице, които позволяват на органите на замолената държава членка да проверят дали тя е компетентна съобразно критериите, предвидени в настоящия регламент.

С актове за изпълнение Комисията приема единните условия за подготовката и предаването на исканията за обратно приемане. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 44, параграф 2“.

14 Член 24 от Регламента „Дъблин III“ гласи:

„1. Когато държава членка, на чиято територия лице от посочените в член 18, параграф 1, буква б), в) или г) пребивава без документ за пребиваване, и в която не е била подавана нова молба за международна закрила, счита въпросната друга държава членка за компетентна в съответствие с член 20, параграф 5 и член 18, параграф 1, буква б), в) или г), тя може да отправи искане към въпросната друга държава членка да приеме обратно това лице[.]

[...]

5. Искането за обратно приемане на лице от посочените в член 18, параграф 1, буква б), в) или г), се прави чрез стандартен формуляр и е придружено от преки или косвени доказателства, описани в двата списъка, посочени в член 22, параграф 3, и/или съответни [данни] от декларацията на лицето, които позволяват на органите на замолената държава членка да проверят дали тя е компетентна въз основа на критериите, установени в настоящия регламент.

[...]“.

15 Член 25 от този регламент предвижда:

„1. Замолената държава членка е длъжна да направи необходимите проверки и да оповести решението си относно искането за обратно приемане на засегнатото лице възможно най-бързо и във всеки случай не по-късно от един месец от датата, на която е получено искането. Когато искането се основава на данни, получени от системата Евродак, този срок се намалява на две седмици.

2. При бездействие в рамките на едномесечния или двуседмичния срок по параграф 1 искането се счита за прието, което поражда задължението да се поеме обратно отговорността за въпросното лице включително за подходяща организация на пристигането му“.

16 Член 27, параграф 1 от посочения регламент гласи:

„Кандидатът или друго лице, посочено в член 18, параграф 1, буква в) или г), имат право на ефективна правна защита под формата на право на обжалване или на преразглеждане пред съд или правораздавателен орган на решението за прехвърляне по отношение на неговите правни и фактически основания“.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

Дело C-582/17

- 17 На 21 януари 2016 г. Н. подава молба за международна закрила в Нидерландия.
- 18 Тъй като констатира, че преди това Н. е подала молба за международна закрила в Германия, на 21 март 2016 г. държавният секретар изпраща на германските органи искане за обратното ѝ приемане в съответствие с член 18, параграф 1, буква б) от Регламента „Дъблин III“.
- 19 Германските органи не отговарят на това искане за обратно приемане в предвидения двуседмичен срок.
- 20 С решение от 6 май 2016 г. държавният секретар оставя без разглеждане подадената от Н. молба за международна закрила, като приема, че тя няма право да изтъква член 9 от Регламента „Дъблин III“ като основание за компетентност на Кралство Нидерландия поради присъствието на съпруга ѝ в тази държава членка, понеже в случая е налице хипотеза на обратно приемане, а не хипотеза на поемане на отговорност.
- 21 Н. обжалва това решение пред Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Groningen (Първоинстанционен съд Хага, заседаващ в Гронинген, Нидерландия).
- 22 С решение от 6 юни 2016 г. този съд уважава жалбата и отменя решението на държавния секретар, като приема, че то не е надлежно мотивирано.
- 23 Н. и държавният секретар подават въззивни жалби срещу това съдебно решение.
- 24 Запитващата юрисдикция приема, че в съответствие с логиката на Регламента „Дъблин III“ единствено държавата членка, в която е подадена първата молба за международна закрила, определя компетентната държава членка. Оттук тя заключава, че Н. не може да се позовава на който и да е от критериите по глава III от този регламент в Нидерландия, тъй като не е изчакала края на процедурата по определяне на компетентната държава членка в Германия и тъй като между тези две държави членки вече съществува съгласие за обратното ѝ приемане.
- 25 Въпреки това посоченият съд не е сигурен доколко този подход е съвместим с възприетия в решения от 7 юни 2016 г., Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409) и от 7 юни 2016 г., Karim (C-155/15, EU:C:2016:410).
- 26 При тези обстоятелства Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли [Регламентът „Дъблин III“] да се тълкува в смисъл, че само първата държавата членка, в която е била подадена молбата за международна закрила, отговаря за определянето на компетентната държава членка, което има за последица, че чужденецът може само в тази

държава членка да предприеме действия по съдебен ред съгласно член 27 от [този регламент] срещу неправилното прилагане на някой от критериите за компетентност, предвидени в глава III от [посочения регламент] (сред които е и член 9)?“.

Дело C-583/17

- 27 На 9 март 2016 г. R. подава молба за международна закрила в Нидерландия.
- 28 Тъй като констатира, че преди това R. е подала молба за международна закрила в Германия, държавният секретар изпраща на германските органи искане за обратното ѝ приемане в съответствие с член 18, параграф 1, буква б) от Регламента „Дъблин III“.
- 29 Германските органи първоначално отхвърлят това искане със съображението, че R. е омъжена за лице, на което е предоставена международна закрила в Нидерландия.
- 30 Тогава държавният секретар изпраща на германските органи искане за преразглеждане, в което уточнява, че бракът на R. с това лице се смята за неправдоподобен. В отговор на това искане германските органи преразглеждат становището си и с решение от 1 юни 2016 г. се съгласяват да приемат обратно R.
- 31 С решение от 14 юли 2016 г. държавният секретар оставя без разглеждане подадената от R. молба за международна закрила, като приема, от една страна, че соченият за неин съпруг не може да се смята за член на семейството ѝ, доколкото бракът ѝ с него се явява неправдоподобен, и от друга страна, че R. няма право да се позовава на член 9 от Регламента „Дъблин III“, понеже в случая е налице хипотеза на обратно приемане, а не хипотеза на поемане на отговорност.
- 32 R. обжалва това решение пред Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Първоинстанционен съд Хага, заседаващ в Хертогенбос, Нидерландия).
- 33 С решение от 11 август 2016 г. този съд уважава жалбата и отменя решението на държавния секретар, като приема, че гражданите на трети държави могат да се позовават на критериите по глава III от Регламента „Дъблин III“ както в хипотезата на поемане на отговорност, така и в хипотезата на обратно приемане.
- 34 Държавният секретар подава въззивна жалба срещу това съдебно решение пред запитващата юрисдикция.
- 35 При тези обстоятелства Raad van State (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли [Регламентът „Дъблин III“] да се тълкува в смисъл, че само първата държавата членка, в която е била подадена молбата за международна закрила, отговаря за определянето на компетентната държава членка, което има за последица, че чужденецът може само в тази държава членка да предприеме действия по съдебен ред съгласно член 27 от [този регламент] срещу неправилното прилагане на някой от критериите за компетентност, предвидени в глава III от [посочения регламент] (сред които е и член 9)?
- 2) Доколко за отговора на първия въпрос е от значение обстоятелството, че в първата държава членка, в която е била подадена молбата за международна закрила, вече е постановено решение по тази молба или че чужденецът преждевременно е оттеглил молбата си?“.

- 36 С решение на председателя на Съда от 19 октомври 2017 г. дела C-582/17 и C-583/17 са съединени за целите на писмената и устната фаза на производството и на съдебното решение.

По преюдициалните въпроси

- 37 С въпроса по дело C-582/17 и с въпросите по дело C-583/17, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали Регламентът „Дъблин III“ трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на трета държава, който е подал молба за международна закрила в първа държава членка, но след това е напуснал тази държава членка и е подал нова молба за международна закрила във втора държава членка, може да търси защита по член 27, параграф 1 от Регламента във втората държава членка срещу издаденото спрямо него решение за прехвърляне, като изтъкне критерия за компетентност, предвиден в член 9 от Регламента.

По обхвата на правната защита

- 38 Член 27, параграф 1 от Регламента „Дъблин III“ предвижда, че лицето, спрямо което е издадено решение за прехвърляне, има право на ефективна правна защита под формата на право на обжалване или на преразглеждане пред съд или друг правораздавателен орган на решението за прехвърляне по отношение на неговите правни и фактически основания.
- 39 Обхватът на тази правна защита е уточнен в съображение 19 от Регламента, в което се посочва, че за да се гарантира спазването на международното право, установената с Регламента ефективна правна защита срещу решения за прехвърляне следва да включва, от една страна, преценка как е приложен този регламент, и от друга страна, преценка каква е законовата и фактическата ситуация в държавата членка, в която е прехвърлян кандидатът (решения от 26 юли 2017 г., *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:587, т. 43 и от 25 октомври 2017 г., *Shiri*, C-201/16, EU:C:2017:805, т. 37).
- 40 В този контекст в частност предвид общото развитие, което с приемането на Регламента „Дъблин III“ е претърпяла системата за определяне на държавата членка, компетентна да разгледа подадена в една от държавите членки молба за убежище, и предвид целите на този регламент член 27, параграф 1 от Регламента трябва да се тълкува в смисъл, че предвидената в него правна защита срещу решенията за прехвърляне трябва да може да включва както проверка за спазването на правилата, които определят кому принадлежи компетентността за разглеждане на молбата за международна закрила, така и проверка за спазването на предвидените в Регламента процесуални гаранции (вж. в този смисъл решения от 26 юли 2017 г., *A.S.*, C-490/16, EU:C:2017:585, т. 27 и 31, от 26 юли 2017 г., *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:587, т. 44—48 и от 25 октомври 2017 г., *Shiri*, C-201/16, EU:C:2017:805, т. 38).
- 41 Обстоятелството в каква процедура е издадено обжалваното решение за прехвърляне — в процедура за поемане на отговорност или в процедура за обратно приемане, не е годно да повлияе върху така признатия обхват на правната защита.
- 42 Всъщност член 27, параграф 1 от Регламента „Дъблин III“ гарантира право на защита както на кандидатите за международна закрила, спрямо които може да се провежда процедура за поемане на отговорност или според случая процедура за обратно приемане, така и на другите лица, посочени в член 18, параграф 1, букви в) и г) от този регламент, спрямо които може да се провежда процедура за обратно приемане, като не предвижда никаква разлика в обхвата на правната защита, с която разполагат тези различни категории жалбоподатели.

- 43 Тази констатация обаче не би могла да означава, че пред националния съд, пред който търси такава защита, съответното лице може да изтъква разпоредби на Регламента, които не са приложими в неговия случай и поради това не са обвързвали компетентните органи при провеждането на процедурата за поемане на отговорност или за обратно приемане и при вземането на решението за прехвърляне.
- 44 В настоящия случай от актовете за преюдициално запитване следва, че поставените въпроси произтичат именно от съмненията на запитващата юрисдикция дали член 9 от Регламента е приложим в обсъжданите в главните производства случаи и съответно дали е налице задължение за компетентните нидерландски органи да съобразят предвидения в този член критерий за компетентност в контекста на процедура за обратно приемане.
- 45 Ето защо, за да се отговори на тези въпроси, следва да се прецени дали в случаи като обсъжданите в главните производства, за да могат да отправят искане за обратно приемане, компетентните органи са длъжни преди това да определят компетентната да разгледа молбата държава членка, като вземат предвид този критерий.

Приложимата процедура в случаи като обсъжданите в главните производства

- 46 Приложното поле на процедурата за обратно приемане е определено в членове 23 и 24 от Регламента „Дъблин III“. От член 23, параграф 1 и член 24, параграф 1 от Регламента следва, че тази процедура е приложима спрямо лицата, посочени в член 20, параграф 5 или в член 18, параграф 1, букви б)—г) от него.
- 47 Член 20, параграф 5 от Регламента в частност предвижда, че се прилага по отношение на кандидатите, които подават молба за международна закрила в дадена държава членка, след като са оттеглили първата си молба в друга държава членка по време на процедурата за определяне на компетентната държава членка.
- 48 Съответно тази разпоредба означава, че кандидатът, който преди завършването на посочената процедура формално е уведомил компетентния орган на държавата членка, в която е подал първата си молба, за желанието си да се откаже от тази молба, все пак ще може да бъде прехвърлен в тази първа държава членка с цел да бъде завършена въпросната процедура.
- 49 Прехвърлянето му с тази цел в първата държава членка обаче би трябвало на още по-голямо основание да е възможно в случая, в който кандидатът е напуснал тази държава членка преди завършването на процедурата за определяне на компетентната да разгледа молбата му държава членка, без да уведоми компетентния орган на тази първа държава членка за желанието си да се откаже от молбата, и в който следователно посочената процедура все още е в ход в тази държава членка.
- 50 Ето защо следва да се приеме, както изтъкват в съдебното заседание финландското правителство и Комисията, че член 20, параграф 5 от Регламента „Дъблин III“ е приложим включително в такъв случай, като отпътуването на кандидата от територията на държавата членка, в която е подал молба за международна закрила, трябва за целите на прилагането на тази разпоредба да се приравни на мълчаливо оттегляне на молбата.
- 51 Разпоредбите на член 18, параграф 1, букви б)—г) от Регламента „Дъблин III“ пък визират лице, което, от една страна, е подало молба за международна закрила, намираща се в процес на разглеждане, оттеглило е такава молба в хода на разглеждането ѝ или същата е била отхвърлена и което, от друга страна, или е подало молба в друга държава членка, или пребивава на територията на друга държава членка без документ за пребиваване (решение от 25 януари 2018 г., *Nasran*, C-360/16, EU:C:2018:35, т. 44).

- 52 При положение че съгласно член 2, буква г) от Регламента разглеждането на молба за международна закрила обхваща всички действия на компетентните органи по разглеждането на молбата за международна закрила с изключение на процедурата за определяне на компетентната държава членка в съответствие с този регламент, следва да се приеме, че член 18, параграф 1, букви б)—г) може да е приложим само ако държавата членка, в която преди това е била подадена молба, е завършила процедурата за определяне на компетентната държава членка, като е признала компетентността си да разгледа молбата и е започнала разглеждането ѝ в съответствие с Директива 2013/32.
- 53 От изложеното дотук следва, че случаи като обсъжданите в главните производства попадат в обхвата на процедурата за обратно приемане, независимо дали подадената в първата държава членка молба за международна закрила е била оттеглена, или в тази държава членка вече е започнало разглеждането ѝ в съответствие с Директива 2013/32.

Приложимият режим по отношение на процедурите за обратно приемане

- 54 Процедурите за поемане на отговорност и за обратно приемане трябва задължително да се провеждат в съответствие с правилата по глава VI от Регламента „Дъблин III“ (вж. в този смисъл решения от 26 юли 2017 г., Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, т. 49 и от 13 ноември 2018 г., X и X, C-47/17 и C-48/17, EU:C:2018:900, т. 57), съгласно които за тези процедури се прилагат различни режими, определени съответно в раздел II и в раздел III от посочената глава.
- 55 При процедурата за поемане на отговорност член 21, параграф 1 от Регламента предвижда възможност държавата членка, до която е подадена молба за международна закрила, да поиска от друга държава членка да поеме отговорността за кандидата само ако първата от тези държави членки счита, че втората е държавата членка, „компетентна за разглеждането на молб[ата]“, а такава по принцип е държавата членка, която критериите по глава III от Регламента сочат за компетентна.
- 56 Приложимостта на тези критерии в процедурата за поемане на отговорност намира потвърждение в разпоредбите на член 22, параграфи 2—5, които подробно регламентират разглеждането на преките и косвените доказателства, с оглед на които се прилагат тези критерии, и определят каква степен на доказване е необходима, за да се установи компетентността на замолената държава членка.
- 57 От тези съображения следва, че при процедурата за поемане на отговорност централно значение има процедурата за определяне на компетентната да разгледа молбата държава членка въз основа на критериите по глава III от Регламента „Дъблин III“ и че компетентният орган на държавата членка, до която е подадена молба, може да изпрати на друга държава членка искане за поемане на отговорност само ако счита, че тази друга държава членка е компетентна да разгледа тази молба (вж. в този смисъл решение от 7 юни 2016 г., Ghezlbash, C-63/15, EU:C:2016:409, т. 43).
- 58 Това обаче не се отнася за процедурата за обратно приемане, тъй като тя е регламентирана с разпоредби, които съществено се различават в това отношение от разпоредбите относно процедурата за поемане на отговорност.
- 59 В този смисъл, на първо място, член 23, параграф 1 и член 24, параграф 1 от Регламента „Дъблин III“ предвиждат възможността да се отправи искане за обратно приемане, когато молещата държава членка счита друга държава членка за „компетентна в съответствие с член 20, параграф 5 и член 18, параграф 1, буква б), в) или г)“, а не когато счита друга държава членка за „компетентна за разглеждането на молб[ата]“.

- 60 Оттук следва, както отбелязва Комисията в съдебното заседание, че в член 23, параграф 1 и член 24, параграф 1 от Регламента „Дъблин III“ терминът „компетентна“ е използван в различно значение в сравнение с възприетото в член 21, параграф 1 от този регламент, доколкото не се отнася конкретно до компетентността за разглеждането на молбата за международна закрила. Впрочем от член 18, параграф 2 и член 20, параграф 5 от Регламента следва, че прехвърлянето на дадено лице в държавата членка, която е длъжна да го приеме обратно, невинаги има за цел да се доведе докрай разглеждането на тази молба.
- 61 В този смисъл в съответствие с член 23, параграф 1 и член 24, параграф 1 от Регламента „Дъблин III“ упражняването на възможността за отправяне на искане за обратно приемане предполага не да е установена компетентността на замолената държава членка да разгледа молбата за международна закрила, а тази държава членка да отговаря на условията по член 20, параграф 5 или по член 18, параграф 1, букви б)–г) от Регламента.
- 62 От самия текст на член 20, параграф 5 от Регламента обаче следва, че предвиденото в него задължение за обратно приемане се носи от „държавата членка, пред която първоначално е била подадена молбата за международна закрила“. Ето защо критериите за компетентност по глава III от Регламента не биха могли да са от полза, за да се определи коя е тази държава членка.
- 63 Освен това, ако се приеме, че прилагането на това задължение зависи от завършването в молещата държава членка на процедурата за определяне на компетентната за разглеждането на молбата държава членка с цел да се гарантира, че визираната в член 20, параграф 5 държава членка е и компетентната за разглеждането на молбата, би се стигнало до противоречие със самата логика на тази разпоредба, тъй като тя гласи, че целта на обратното приемане на кандидата, възложено в задължение на тази държава членка, е да ѝ позволи да „завърш[и] процедурата за определяне на компетентната държава членка“.
- 64 Впрочем Съдът вече е констатирал, че посочената разпоредба предвижда особени задължения в тежест на първата държава членка, пред която е подадена молба за закрила, като така Регламентът „Дъблин III“ отрежда особен статут на тази държава членка (вж. в този смисъл решение от 26 юли 2017 г., Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, т. 93 и 95).
- 65 Що се отнася пък до член 18, параграф 1, букви б)–г), безспорно от текста на разпоредбите му следва, че предвидените в него задължения се носят от „компетентната държава членка“.
- 66 Затова, както беше отбелязано в точки 51 и 52 от настоящото решение, предвидените в тези разпоредби задължения за обратно приемане са приложими само ако преди това в замолената държава членка е завършила предвидената в Регламента процедура за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молбата, и вследствие от тази процедура замолената държава членка е признала компетентността си да разгледа тази молба.
- 67 В подобен случай, щом вече е установена компетентността за разглеждането на молбата, не следва отново да се прилагат правилата, които уреждат процедурата за определяне на компетентната държава членка и сред които водещо място заемат критериите по глава III от Регламента.
- 68 На второ място, член 25 от Регламента „Дъблин III“ потвърждава извода за ирелевантност на критериите за компетентност по глава III от Регламента в контекста на процедурата за обратно приемане.

- 69 Всъщност се налага констатацията, че докато член 22, параграфи 2—5 от Регламента „Дъблин III“ подробно урежда начина, по който тези критерии трябва да се прилагат в процедурата за поемане на отговорност, то член 25 от Регламента не съдържа подобна уредба и само задължава замолената държава членка да направи необходимите проверки за целите на вземането на решение по искането за обратно приемане.
- 70 Опростеността на процедурата за обратно приемане се потвърждава допълнително от обстоятелството, че предвиденият в член 25, параграф 2 от Регламента срок за отговор по искането за обратно приемане е чувствително по-малък от срока за отговор по искането за поемане на отговорност, предвиден в член 22, параграф 7 от Регламента.
- 71 На трето място, даденото по-горе тълкуване намира подкрепа в стандартните формуляри на исканията за поемане на отговорност и за обратно приемане, съдържащи се съответно в приложение I и приложение III към Регламент № 1560/2003.
- 72 Всъщност, докато стандартният формуляр на искането за поемане на отговорност предвижда, че молещата държава членка трябва с отметка в съответното квадратче да посочи релевантния критерий за компетентност, и дава възможност да се предостави необходимата информация, за да се провери дали този критерий е изпълнен, то стандартният формуляр на искането за обратно приемане само предполага молещата държава членка да посочи дали искането ѝ е основано на член 20, параграф 5 или на член 18, параграф 1, буква б), в) или г) от Регламента „Дъблин III“, а не включва нито едно поле, което да се отнася до критериите за компетентност по глава III от Регламента.
- 73 На четвърто място, следва да се отбележи, че обратното тълкуване — а именно че искане за обратно приемане може да се отправи само ако замолената държава членка може да се посочи за компетентна в съответствие с критериите за компетентност по глава III от Регламента „Дъблин III“ — намира опровержение в общия разум на този регламент.
- 74 Всъщност подобно тълкуване в крайна сметка би означавало, че процедурите за поемане на отговорност и за обратно приемане трябва да се водят еднакво в почти всички аспекти и че на практика съставляват единна процедура, която предполага най-напред въз основа на посочените критерии за компетентност да се определи държавата членка, компетентна за разглеждането на молбата, а след това до тази държава членка да се изпрати искане, чиято основателност тя ще трябва да прецени въз основа на същите критерии.
- 75 Ако обаче волята на законодателя на Съюза беше да въведе такава единна процедура, не би имало логика да реши в самата структура на Регламента да заложи наличието на две самостоятелни процедури, приложими към различни, подробно дефинирани хипотези и уредени с различни правила.
- 76 На пето и последно място, упоменатото в точка 73 от настоящото решение тълкуване би могло и да застраши постигането на някои от целите на Регламента „Дъблин III“.
- 77 Всъщност в случаите по член 18, параграф 1, букви б)—г) от Регламента то би означавало, че компетентните органи на втората държава членка биха могли фактически да преразгледат извода, до който са стигнали компетентните органи на първата държава членка по въпроса за своята компетентност вследствие от процедурата за определяне на компетентната за разглеждането на молбата държава членка, стига съответните лица да са напуснали територията на тази държава членка, след като тя е започнала да разглежда молбата им, а това би създадо опасност да се подтикнат гражданите на трети държави, подали молба за международна закрила в една държава членка, да се преместват в други държави членки и така да се предизвика вторично движение, каквото Регламентът „Дъблин III“ цели именно да предотврати

чрез въвеждането на единните механизми и критерии за определянето на компетентната държава членка (вж. по аналогия решения от 17 март 2016 г., *Mirza*, C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, т. 52 и от 13 септември 2017 г., *Khira Amayry*, C-60/16, EU:C:2017:675, т. 37).

- 78 Освен това, в случай че проведената във втората държава членка процедура за определяне на компетентната държава членка приключи с резултат, различен от възприетия в първата държава членка, споменатото в точка 73 от настоящото решение тълкуване би могло да доведе до накърняване на основния принцип на Регламента, посочен в член 3, параграф 1 от него, а именно че молбата за международна закрила трябва да се разглежда само от една държава членка.
- 79 Също така преразглеждането, евентуално неколккратно, на резултата от процедурата за определяне на компетентната държава членка в контекст, в който вече са гарантирани прилагането на този регламент и ефективният достъп до процедура за международна закрила, би накърнило упоменатата в съображение 5 от Регламента цел за бърза обработка на молбите за международна закрила.
- 80 Оттук следва, че в случаите по член 23, параграф 1 и член 24, параграф 1 от Регламента „Дъблин III“ съответните компетентни органи не са длъжни, преди да подадат искане за обратно приемане до друга държава членка, да определят въз основа на установените в Регламента критерии за компетентност, и в частност на критерия по член 9, дали последно посочената държава членка е компетентна за разглеждането на молбата.
- 81 Важно е обаче да се отбележи, че при това положение в случаите по член 20, параграф 5 от Регламента „Дъблин III“ по принцип ще е възможно да се стигне до евентуално прехвърляне, без преди това да е установена компетентността на замолената държава членка да разгледа молбата.
- 82 Ето защо след подобно прехвърляне и след завършването в тази държава членка на процедурата за определяне на компетентната държава членка няма да е изключено да се наложи извод за необходимост от прехвърляне в обратна посока — към държавата членка, която преди това е поискала обратното приемане на кандидата. Наред с това, както отбелязват германското правителство и Комисията, поради сроковете, предвидени в член 21, параграф 1 от Регламента, след приключването на процедурата за определяне на компетентната държава членка държавата членка, която преди това е трябвало да приеме обратно кандидата, вероятно вече няма да може да отправи искане за поемане на отговорност.
- 83 При все това трябва да се припомни, че критериите за компетентност по членове 8—10 от Регламента, разглеждани във връзка със съображения 13 и 14 от него, следва да способстват за защитата на висшия интерес на детето и на семейния живот на заинтересованите лица, които впрочем са гарантирани с членове 7 и 24 от Хартата на основните права. При тези условия в случаите, обхванати от член 20, параграф 5 от Регламента, в съответствие с принципа на лоялно сътрудничество държавата членка не може да отправя искане за обратно приемане, когато съответното лице е предоставило на компетентния ѝ орган данни, от които ясно се установява, че в съответствие с посочените критерии за компетентност тази държава членка трябва да се смята за компетентна да разгледа молбата. Напротив, в подобен случай посочената държава членка следва да признае компетентността си.

84 По изложените съображения на въпроса по дело C-582/17 и на въпросите по дело C-583/17 следва да се отговори, че Регламентът „Дъблин III“ трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на трета държава, който е подал молба за международна закрила в първа държава членка, а след това е напуснал тази държава членка и е подал нова молба за международна закрила във втора държава членка:

- по принцип не може да търси защита по член 27, параграф 1 от Регламента във втората държава членка срещу издаденото спрямо него решение за прехвърляне, като изтъква критерия за компетентност, предвиден в член 9 от Регламента,
- в случаите, обхванати от член 20, параграф 5 от Регламента, може по изключение да търси такава защита, като изтъкне този критерий за компетентност, при условие че е предоставил на компетентния орган на молещата държава членка данни, от които ясно се установява, че в съответствие с посочения критерий за компетентност тази държава членка би трябвало да се смята за компетентна да разгледа молбата.

По съдебните разноски

85 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство, трябва да се тълкува в смисъл, че гражданин на трета държава, който е подал молба за международна закрила в първа държава членка, а след това е напуснал тази държава членка и е подал нова молба за международна закрила във втора държава членка:

- по принцип не може да търси защита по член 27, параграф 1 от Регламента във втората държава членка срещу издаденото спрямо него решение за прехвърляне, като изтъква критерия за компетентност, предвиден в член 9 от Регламента,
- в случаите, обхванати от член 20, параграф 5 от Регламента, може по изключение да търси такава защита, като изтъкне този критерий за компетентност, при условие че е предоставил на компетентния орган на молещата държава членка данни, от които ясно се установява, че в съответствие с посочения критерий за компетентност тази държава членка би трябвало да се смята за компетентна да разгледа молбата.

Подписи